

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๐/๒๕๕๓

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำร้องลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คำร้องสรุปได้ว่า นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๕๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อมผู้สั่งแต่งตั้ง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ดังนั้นจึงต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน กู้สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตามมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

คำร้องได้ระบุดำเนินการอื่นที่เกินกว่าในกรณีการยื่นเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมือง ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้จะถือกำหนดเป็นวันใดนั้น ตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๗ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมหมายความว่า รัฐมนตรีที่มาจากกรแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ย่อมสิ้นสภาพไปตามรัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ยังคงความเป็นรัฐมนตรีต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยถือวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือวันที่

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมืองตำแหน่งประจำ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และมาตรา ๑๐ (๔) บัญญัติเกี่ยวกับการออกจากตำแหน่ง เมื่อนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งได้ออกไปตาม รัฐธรรมนูญฉบับเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ข้าราชการการเมืองดังกล่าว ก็ย่อมถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน ในกรณีนี้ต้องถือว่าวันเข้ารับตำแหน่ง คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และต้องยื่นอีกครั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี คือภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน โดยมีหนังสือแจ้งให้ทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวรวม ๔ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๓๗๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๗๗ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือ ที่ ปปช. ๑๑๕๗ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๔ ตามหนังสือ ที่ ปช. ๐๐๐๒.๑๐/๓๕๐๓ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและมีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบแต่อย่างใดทั้งสิ้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พิจารณาเรื่องนี้ในคราวประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๒ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจ ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ การเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีมติว่า ผู้ถูกร้อง

จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด กรณีต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดได้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้โอกาสผู้เกี่ยวข้องแถลงหรือชี้แจงก่อนการวินิจฉัยชี้ขาด โดยการออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำแถลงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

ผู้ร้องได้แถลงยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้อง ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงและยื่นเอกสารประกอบคำชี้แจงสรุปความว่า ขณะที่ได้รับตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ยังอยู่ระหว่างการใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับเดิมซึ่งไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ผู้ถูกร้องจึงเชื่อโดยสุจริตว่าเนื่องจากตนเองได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งขณะใช้รัฐธรรมนูญฉบับเดิม เมื่อพ้นจากตำแหน่งจึงไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน นอกจากนั้นเมื่อได้รับแต่งตั้งแล้วผู้ถูกร้องไม่เคยนั่งทำงานที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เนื่องจากได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจและตั้งถิ่นที่อยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวก็เพื่อช่วยประสานงานและช่วยเหลือให้เกิดการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ถูกร้องยอมรับว่าได้รับหนังสือเตือนจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อย่างน้อย ๒ ครั้ง และเคยปรึกษาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วได้ทราบหากไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้เป็นเวลาห้าปี ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นว่าไม่มีปัญหาแต่อย่างใด และขณะถึงกำหนดเวลาต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ถูกร้องมิได้อยู่ในประเทศไทย จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องมิได้จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า

๑. ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ หรือไม่
๒. ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ประเด็นแรกคือ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) คือ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อมผู้สั่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบตามมาตรา ๒๕๑ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองในวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ และรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดังนั้นผู้ถูกร้องจึงยังคงดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีต่อไปตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยว่าเป็นวันเข้ารับตำแหน่งใหม่ และภายในเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแต่อย่างใด ซึ่งผู้ถูกร้องก็รับว่าได้รับหนังสือเตือนดังกล่าวแล้ว ทั้งยังทราบว่าหากไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้เป็นเวลาห้าปี แม้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องอ้างว่าตนเองเชื่อโดยสุจริตว่า ไม่จำเป็นต้องยื่นเพราะเข้ารับตำแหน่งขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับเดิม แต่เมื่อได้รับหนังสือเตือนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องควรจะทราบได้ว่าความคิดของตนที่เชื่อโดยสุจริตว่าไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบนั้นอาจเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง ประกอบกับขณะที่ต้องยื่นยังอยู่ในต่างประเทศนั้น เห็นว่าข้อเท็จจริงและข้อต่อสู้ดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า

๑. ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

๒. ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๕

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ